

שירשו היה לכל אחד מחצה בכל מין ומין, ועתה חלקו גדיים לזה ותיישין לזה, על כרחך ביטלו תורת הירושה ונעשו כלקוחות.

אבל אם חלקו גדיים כנגד גדיים, ותיישים כנגד תיישים, שכן הוא משפט הירושה שלכל אחד יש חלק בכל מין ומין, אמרינן "יש ברירה", והוברר שהוא חלקו המגיעו משעיה הראשונה שמת האב ונפלה הירושה אליהם.

והלכך אין להם תורת "לקוחות" [שפטורים ממעשר בהמה וכמו שיבואר לקמן, אלא חייבין במעשר כאילו ירשו ישירות מאביהן]. וגם אם חזרו ונשתתפו חזרה "תפוסת הבית" למקומה.

אמר רבי יוחנן: לא כן הוא.

אלא אפילו חלקו גדיים נגד גדיים, ותיישים נגד תיישים — כלקוחות הן. ומשום דסבירא ליה לרבי יוחנן "אין ברירה", ולא אמרינן שמה שחילקו זה היה חלקו משעה ראשונה.

הלכך, לעולם כשחולקים נכסי אביהם "תורת לקוחות" עליהן, ופטורין מן המעשר מטעם "לקוחות".

כההוא דתנינן תמן [ששנינו במסכת בכורות]: הלוקח, ומה שניתן לו לאדם במתנה — פטור ממעשר בהמה.

שנינו במשנתנו: **האחין השותפין שחייבין בקלבון ופטורין ממעשר בהמה.** וכשחייבין במעשר בהמה פטורין מן הקלבון.

ומפרשינן: אימתי חייבין האחין היורשין בקלבון ופטורים ממעשר בהמה?

בשחלקו הנכסים וחזרו ונשתתפו באותם הנכסים. דבכהאי גוונא הרי הם ככל שני שותפים שאם שוקלים שקליהם יחד צריכין להוסיף קלבון. וממעשר בהמה הם פטורים כיון שעדר של שותפים פטור ממעשר בהמה כדילפינן מקרא.

והא דקתני **שחייבין במעשר בהמה ופטורין מן הקלבון**, היינו **בשלא חילקו** האחים את נכסי הירושה, שאז חייבין הם במעשר בהמה כיון דלא הוו כשותפין, שנחשבים הנכסים כאילו עדיין הם נמצאים ברשותו של אביהם.

ופטורין מן הקלבון אם שקלו יחד, דכיון שהנכסים עדיין לא נחלקו וכברשות אביהם הם, הוי כמי ששקל אביהם עבור שניהם, שאין צריך ליתן קלבון.⁽²⁶⁾

אמר רבי לעזר: הא דאמרינן דכשחלקו האחין בטל דין "תפוסת הבית" מהם, ונעשו כסתם שותפים, הן דווקא כשחלקו בשומא גדיים כנגד תיישים זקנים, ותיישים כנגד גדיים, וכן כל כיוצא בזה, שחילקו ביניהם מין אחד כנגד מין אחר. דכיון שמשעה

רק ביורשין, אך שותפין המוזכרין כאן פטורין ממעשר בהמה בכל גוונא, דמעטינן להו מקרא במסכת בכורות שם.

אולם הרמב"ם בפירוש המשניות כאן ובהלכות בכורות [פרק ו הלכה י] פירש שיורשין

המשנה. ויתכן שסובר כי אף הכהנים מחויבין בקלבון.

26. רש"י בכורות [נו ב] והרע"ב כאן פירשו שהחילוק בין חלקו את הנכסים ללא חילקו הוא